



„TÖRTÉNELMI HAJVISELETEK A MŰVÉSZET TÜKRÉBEN”

választott téma:

Biedermeier-korszak, frizura

Csapat neve: Pillangó - Butterfly

Csapattagok:

Székeljudvarhelyről:

Lőrincz Csilla
Szőcs Kinga
Józsa Ágnes
Demeter Mónika

Keszthelyről:

Merse Kitti
Lovas Dóra
Bogdán Bianka
Vass Ramóna

2011.

Biedermeier korszak általános jellemzése

Napóleon bukásával Párizsból nemcsak a politika, de a divat irányítása is Bécsbe tevődött át. A polgári életkörülményekhez igazodó fantáziadús és vidám színű ruhadivatot is a romantika eszmeisége formálta. A divat már különbséget tett nappali és társasági ruha, nyári és téli ruházat között, és ezekhez megfelelő anyagokat és színeket választott ki.

A magyar ipar fellendítéséért és a nemzeti öntudat emeléséért iparegyletek gyűlésein, s irodalom útján szorgalmazták a magyar anyagból készült ruhák viselését.

Megjegyzendő, hogy selyem alapanyagokat már a 18. századtól készítettek Magyarországon. Az egyik legnagyobb és leghíresebb selyemgyár a Valero testvéreké volt, amely Pesten működött 1776-1851 között.

1820-tól 1848-ig

A biedermeier a 19. század első felének a romantika korának jellegzetes polgári divatja.

Még a biedermeier előtt, az ún. restauráció alatt a német császárok megkísérelték Napóleon száműzetését követően a rokokó púder, copf és paróka viseletét ismét helyreállítani, restaurálni. A szabadságszerető polgárok azonban elutasították ezt a fentről jövő politikai és divatbeli erőszakot.

A katonáknak még díjakat is kellett a különösen szépen ápolts rokokó copfokért kitűznie, hogy egyáltalán hordják azokat. Az új Európa kialakulásának kiindulópontja az 1814-1815-ben az osztrák Metternich herceg vezetésével megtartott Bécsi Kongresszus volt. A kongresszus alatt megtartott számos táncestély során vette kezdetét Bécsben a polgári művészeti stílus. A jóra való bieder polgárok korszaka. A biedermeier egy kedélyes szélsőségektől mentes új stílus volt. Az egész művészetet a romantika iránti vonzalom hatotta át.

A romantika és a biedermeier iparművészet:

A klasszicista, illetve az empier elhalásával párhuzamosan (1815-1848) fejlődött ki a biedermeier polgári eredetű stílus. A késői szakasza a neobarokkba olvad.

Jellemzői:

- az érzelmesség
- a befelé élő otthonosság
- az egyszerűség, melynek oka a
takarékoság
- a tartalom nyárspolgári korlátozottsága



Ez a stílus főként Ausztriában, Csehországban, Németországban terjedt el.

A biedermeier bútor az empire leegyszerűsített válfaja. Nincsenek bronzveretek, vonalvezetése hajlékony. A kényelmesség jellemzi.

A biedermeier korembere meleg érzelmekkel kapcsolódott a berendezési tárgyaihoz.

A kor uralkodói is készítettek meleg szövettel, kárpitozott, kényelmes bútorokat.

A székek támlája tojásidomú, az asztalok oválisak. A peremporcelánok egészítették ki. Hazánkban kevés nyoma van a biedermeier irányzatnak.

Forrásanyag

Szolnoky Kálmán: Művészettörténet és hajviseletek története - Beato

John Peacock: -Nagy kosztümös könyv - Angelico Győr

-Képes divattörténet az ókortól napjainkig

Cser Andor: Művészetek és öltözetek története

Készítette:

Lőrincz Csilla székelyudvarhelyi tanuló

A Butterfly csapat tagja

A Biedermeier korszak öltözékei

1854 körül vállakat szabadon hagyó estélyi ruha, csipkegallér, halcsontos mellrész, alatta a fűző, alsószoknyákon és krinolinon viselt emeletes csipkeszoknya, bőrkesztyűvel volt a jellemző. A biedermeier a 19. század első felének, a romantika korának jellegzetes polgári divatja. Ez a divat, amely eredetileg a bécsi polgár ízlésvilágát fejezte ki, rövid időn belül Európa-szerte általánosan elterjedté vált. Csúcspontját a harmincas években érte el.



A női ruhákon a húszas évek elejétől kezdve a derékvonal fokozatosan visszakerült természetes helyére, amivel így megint a karcsúságot hangsúlyozta, újra bevezették a fűző használatát. A karcsú derekát az egyre bővülő szoknya és a ruhaujjak szabása is kiemelte. Az 1820-as években a szoknyaforma még hengeres, a fűzés még nem különösebben feltűnő. Divatosak a színes és a kockás mintájú anyagok. A ruhákhoz szalagokkal, tollakkal díszített kalapok tartoztak. A karcsúságra való törekvés a férfiöltözködésben is jelen van. A frakk helyett egy vállban, buggyosan szabott, derékban erősen karcsúsított, csípőben viszont kibővülő kabátot hordtak: S ez volt a Gérokk.

A kabát mindig sötétebb színű kellett, hogy legyen, mint a nadrág.

A divatos nadrág szűk volt és kockás mintázatú. Az öltözőkhez cylinder és sétapálca tartozott.



Az 1830-as évek női viseletének jellegzetes darabja a bő, kúpos szoknya, amelyek kívánt alakját több alsószoknya viselésével alakították ki. Az öltözékhez kasmírral, pelerin, fátylas vagy tollas főkötő és napernyő tartozott. A férfiak viselete az elmúlt évtized férfidivatjához képest nem sokat változott: továbbra is sötét kabátot, világos hosszúnadrágot, csíkos mellényt és cilindert viseltek. A sétapálca az öltözékek elmaradhatatlan kiegészítője és az utcai ruha tartozéka.

Én azért nem szerettem volna ebben a korban élni, mert nagyon nehezen lehetett felvenni a ruhákat.

Forrásanyag

G. Nagy László, Öltözékek és hajviseletek az ókortól napjainkig,
Lilium Aurum 2002

2. Az internetes oldalról is dolgoztam a [www. biedermeier](http://www.biedermeier) korszak öltözékei oldalról

Készítette:

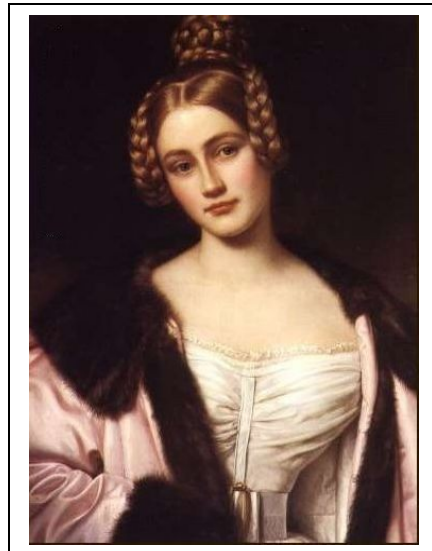
Szőcs Kinga székelyudvarhelyi X.D. osztályos tauló

A nők hajviselete a biedermeier korszakban

Napóleon bukása után az európai divat irányzatát Bécs és Berlin vette át, és ezt a szerepüket az 1848-as forradalmakig meg is tartották.

A nők a korai biedermeier idején (1820 és 1835 között) előnyben részesítették a korábbi történelmi példákhoz nem kötődő művészi frizurákat.

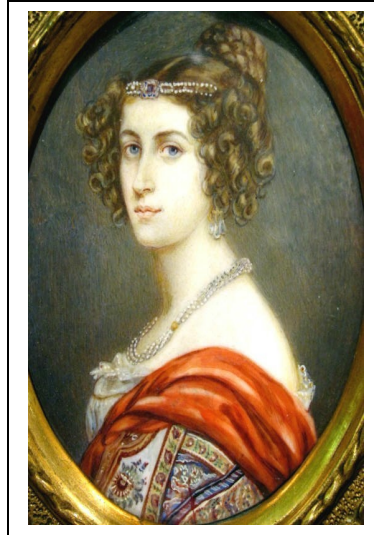
A rövid egyenes középválaszték mellett először alakítottak ki háromszögválasztékot, ferde választékot, vagy keresztválasztékot néhány centiméterrel a homlok kezdete felett a frizura felosztására. A haját pomádéval kezelték és simára kefélték, hogy a forgó magasságában lekössék és néhány álló hajcsomóra (masnira) rátűzzék. Mindegyik oldalrészről egy művészi, lágyvonalú loknifüzér díszítette 12-20 apró loknival. Hátról egy teknősfésű támasztotta meg a hajépítményt, így a sziluett egy zsiráffejet adott, amely annak idején nagy feltűnést és csodálkozást keltett, amikor a párizsi állatkertben először bemutatták.



1818-ban találta fel Thénard kémikus a hidrogén-peroxidos színtelenítést, és ezzel megalapozta a modern hajszőkítést. Hajfestéshez fémsóoldatokat használtak ólom-, bizmut-, ezüst- és kobaltsóból, amelyek a haj kéntartalmánál fogva a haj külső rétegét a barnától a feketéig színezték. 1833-ban használtak először az oxidációs hajfestéket.

A női biedermeier hajviselet jellegzetessége, hogy a zsiradékkal bekent és simára kefélt hajból hurkokat, majd azokból a fejet fészekszerűen összerakott kontyot és oldalt loknikat készítettek.

1830 körül az oldalfürtök az archoz viszonyítva ferde irányú hajtekerceké alakultak, s a füleket csak félig takarták el. A fejtetőre a jellegzetes hurkokon kívül nyolc- tízszeresen font hajból különféle alakú díszeket, pl. kosarakat készítettek.



A késői biedermeierben: (1835-től 1848-ig) is voltak lapos frizurák, amelyeknél a választék az egész fejen, akár a nyakig is végigfutott. Fülcsigák, lapos kontyok a tarkón, dugóhúzó loknik vagy gyűrűfonatok jelentették a viselőjének az erényességet. Mivel egyfelől a fodrásznak az ilyen hajak elkészítéséhez sok hajra volt szüksége, másfelől az „átlagember” felesége is követni akarta a divatot, virágzott a hajkereskedelem. Otthon egy kisértő fedte a hölgyek fejét, lassan elmaradhatatlanná vált a csipkefodros fehér hímzett főkötő. Az utcán széles színes szalagokkal díszített főkötő kalapot hordtak, nagy karimájú, dúsan díszített bárkalap.

A hölgyek viseletét fantáziadús hajdíszek és fejékek egészítették ki. Jellemző volt a művészi frizura, feltűzött copfokkal és loknis, ún. „csáb”- fűtőkkel. Az

öltözetek kedvelt fejéke a Pamela-kalap és Fatime-turbán voltak. Az áll alatt megköthető kalapokat rizsszalmából, filcből, kreppből vagy

selyemszövetből készítették, és gazdagon díszítették virágokkal, gyümölcsökkel és masnikkal a széles karima keretezte, és árnyékban tartotta az arcot.



díszített kalapok



virággal díszített kalap

Forrásanyag:

Cser András, Művészetek és öltözetek története, Göttinger Kiadó 2001

<http://divattortenet.hu/biedermeier-romantika/klassz2.1.php?p=klassz2.3.5>

Készítette: Józsa Ágnes XI -ik osztályos székelyudvarhelyi tanuló

Szakma csoport: Butterfly

BIEDERMEIER FÉRFI HAJVISELET

Napóleon bukása után az európai divat irányítását Bécs és Berlin vette át, és e szerepüket az 1848-as forradalmakig megtartották.

A biedermeier a hajviseletek terén is művészi értékű új formákat hozott. A férfiak haja az eddiginél valamivel hosszabb amit sütő vassal gondosan bodorítanak, hullámosan, laza fürtökben tarajszerűen előre fésült volt, a fej tetejét enyhén tupírozták. A haj oldalt vagy középen elválasztva, a fejre tapad. A lágy, hullámos haj az arc két oldalán oldalszakállban végződött. Ezt a hajviseletet Apollo-frizurának is nevezték.



1840-ben lett divat a zsinórbajusz és az ék alakú bajusz, amit kis szakállal egészítettek ki. A szakáll forradalmi érzületet fejezett ki. Magyarországon a Habsburg elnyomás elleni tiltakozás jele volt, a polgári átalakulást sürgető reformkori politikusok általános viseleteként.

1848-ban Poroszországban állami hivatalnok részére rendelet tiltotta a bajusz és a szakáll meghagyását. A király híu politikusok simára borotváltatták arcukat. Fejükön számtalan alakú kürtőkalapot (cilindert) viseltek. A cylinder és a frakk kizárólag estéji viselet, a kemény kalap és a zsakett az ünnepélyes nappali alkalmak viselete.

A cylinder szó görög eredetű, a jelentése kürtőkalap. Ennek viselését az angolok terjesztették el, még a francia forradalom előtt, a nappali viseletté váló frakk kiegészítőjeként.

A cilinderviselet a biedermeier idején, 1820 és 1850 között vált általánossá egész Európában. Története azonban ekkor már fél évszázados. Az első cilindert 1770-ben készítették Firenzében, de ekkor nem volt sikere.



Egy angol kalaposmester átvette, és 1797-ben maga viselte, de amikor sétálni ment benne, közbotrány-okozásért letartóztatták. Ez jól

tett a kalapnak és a kalaposnak is, hiszen egyre többen akartak venni ilyen botrányos kalapot. Így terjedt el a XIX. század elejére a frakkhoz tartozó kalapként Angliában, majd egész Európában.



A férfiak hosszú, rendszerint választék nélküli hajukat bodorították és pomádéval kenték. Ehhez hosszú pofaszakállt és ritkán bajuszt viseltek. A tisztek szívesen hordtak a nyakukig elválasztott haját, és a választékot egy keskeny sávban ki is borotváltatták. A katonák bajuszát gyakran a fodrász-szalonokban alakították és pödörítették.

Forrásanyag:

G.Nagy László:Öltözékek és hajviseletek az ókortól napjainkig,
Kiadó: Dunaszerdahely 2002

Készítette:

Demeter Mónika 11. osztályos, székelyudvarhelyi tanuló

Építészet, szobrászat, stílusjellemzők

Építészet:

Az építészetben érvényesül leginkább a történelmi múlt felé fordulás: az antik művészet helyett a középkor stílusirányait részesítik előnyben. Ez különösen a neogótikus stílusban nyilvánul meg, de találunk neoromán, neoreneszánsz stílusokra is példát, sőt a keleti, bizánci, mór és román stíluselemek keveredtek is. Ösztönzően hatott a kölni dóm építésének folytatása is a középkori emlékek utánzására (középület, templom, lakóház). Ez a kőarchitektúra alkalmazásával vagy helyette utánzó, de vasszerkezet felhasználásával is történhetett, és a stílusformák szabad alkalmazásával.

Aszimmetrikus, festői, középkori hangulatú épületek születtek, amelyeknél már a kényelmi szempontok, a rendeltetés is fontossá vált. Új épülettípusok (pályaudvar, áruház, bank, gyár, tözsdepalota, kiállítás- és szerelőcsarnok) igényelték a vasszerkezetet, üvegcsarnokokot, az öntöttvas és hengerelt acél hatalmas téráthidalási lehetőségeit, s adtak könnyednek tűnő szerkezetet, nagy világossággal.

Az új stílus kialakításában Anglia volt a kezdeményező.

Ott épült fel a 19. század elején a romantika egyik legjellegzetesebb épülete a brightoni királyi nyaraló. Ott bontakozott ki a romantika egyik főirányát meghatározó gótikus újjászületés (angol megnevezéssel a Gothic Revival) amelynek nagyhatású emléke a londoni Parlament, ott keletkezett az öntöttvas – építészet legjelentősebb műve, a londoni Kristálypalota. Ott született meg a már a 18. század első felében a szabad természet benyomását keltő, hangulatos ligetekkel, kis patakokkal, festői romokkal kiképzett romantikus tájkert (angolpark). Restaurálták a régi, középkori romokat, vagy műromokat építettek a parkokban.

A klasszikus építészettel szembeforduló, az arányokat, a formákat kötetlenebbül kezelő romantika lehetőséget adott arra, hogy az építészek kipróbálják s egyre szélesedő körben kezdjék alkalmazni azokat az anyagokat (az öntöttvasat és az üveget) , s azokat a technika eljárásokat (nagyüzemi előregyártás) , amelyeket az ipar kínált. Ezzel olyan fejlődést indított el, amely a szerkezetek terén, az anyaghasználatban már 20. század építészeti forradalmát készítette elő.

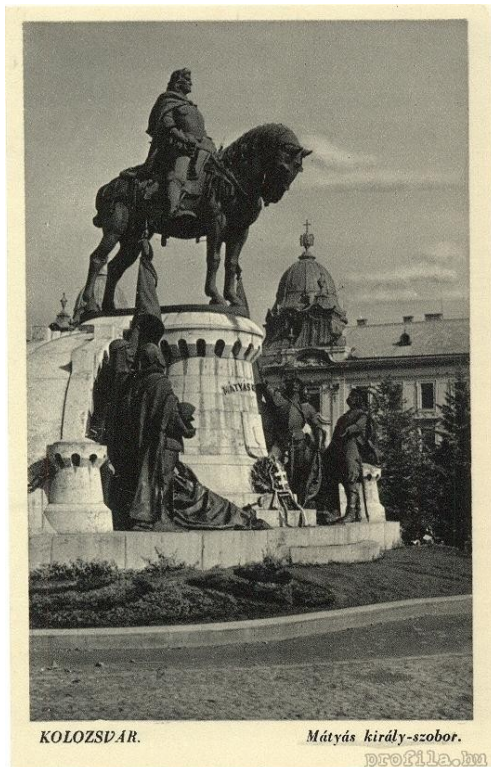
Szobrászat:

A szobrászatban megjelenik a politika és historizmus; a szimbolikus ábrázolások a szabadsághoz, a nemzeti és történelmi témákhoz kapcsolódnak.

A nemzet nagyjait (költők, tudósok, hadvezérek, államférfiak) emlékműszobrok jelenítik meg. A fő és a mellékalakok egyaránt fontosak, és mozdulataik szenvedélyes érzelmeket, indulatokat fejeznek ki.

A 19. század második harmadában megváltozik a szobrászat helyzete és szerepe. Az egyházi szobrászat egyre jobban háttérbe szorul, az új tendenciák inkább a

síremlékszobrászat terén jelentkeznek. A világi panteonok eszmei programjában a nemzeti dicsőség, a kimagasló egyének jelentősége kerül megörökítésre, noha ilyen együttes már korábban is keletkezett, például a római Pantheonban, ahol szinte az egyetemesség igényével fellépő programban kapnak domináló helyet a mitológia szereplői.



A kor szobrászata a nemzethez és főleg a szabadságeszményhez való kötöttségével már eltávolodott a klasszika személytelen és többnyire időtlen tartalmától.

A heroizálás minden területre kiterjedő igényével és polgári társadalom különféle eszményeinek dicsőítésével kapcsolatos a köztéren elhelyezett emlékműszobrászat gazdag virágzása.

Az eszmei igényen kívül a városrendezési szempontok is megkívánták egy nagyméretű szobornak hangsúlyt adó, léptéket megszabó szerepeltetését.

Így válik a köztéri szobrászat az egész 19. század jellegzetes műfajává.

Forrásanyag :

<http://enciklopedia.fazekas.hu>

Készítette:

Vass Ramóna Gréta 3/13C keszthelyi tanuló

Szakmai csoport: Butterfly

A biedermeier a kispolgári életfilozófia, kispolgári etika képviselője.

A biedermeier életforma és stílus, mely tömegek világnézetének tükröztetője, a Napoleon utáni korszak szülötte.

Eredete azonban messzebbre nyúlik, a XVIII. század racionalizmusába.

A tömegek felszabadítása, az egyéniség nagyobb szabadsága rakják le alapjait.

Ez a szemlélet a művészeteket ezideig mozgató anyagiatlan, vallásos szellem helyett az élet anyagi valóságai felé fordul és a nagy keresztény stílusokat tápláló, naggyá növelő eszmék helyett az egyén életének többé-kevésbé önző, kicsinyes szempontjait érvényesíti.

A felszín aprólékosan, sokszor édeskésen kidolgozott részletek, a természet minél hűségesebb leírása.

A tartalom emberi kicsinyesség, az utódokra gondoló tetszenivágyás,

amely külsőben és környezetben egyaránt méltó emléket óhajt állítani cselekedeteinek és önmagának.

Szeretném nektek bemutatni a biedermeier kort, ami egy átmeneti művészeti stílus volt elsősorban Közép-Európában, főként 1815 és 1848 között.

Több művészeti ágban, így a festészetben, az irodalomban és a lakáskultúrában is jelentkezett.

Jellemző volt rá az érzelmesség, szenvedélymentesség, a mindennapi élet nyárspolgárai kedélyességének ábrázolása.

A stílus kispolgári miliőt, békét, nyugalmat áraszt egyszerű eszközökkel, pátozmentesen, mind a festészetben, mind a lakásberendezések területén.

Jellemző volt még rá a kisember megértő ábrázolása.

Ezért fontos szerephez jut a portré, a biedermeier portrék általában kispolgári romantikával átítatott klasszicista festmények.



Fontos a zsánerkép is, melyre egyik legismertebb példa:

Borsos József Bál után című festménye
a Magyar Nemzeti Galériában.

Borsos

József életéről néhány tudnivaló:



Borsos József Veszprémben született 1821. december 21-én.
Festőművész és fényképész volt.

Bécsben élt, de a pesti közönség körében is népszerű volt.
Az udvar és a bécsi arisztokrácia kedvelt és keresett festője volt, de
tőzsdespekulációk következtében elvesztette így szerzett vagyonát,
ezért 1861-ben Pestre költözött.

A festészettel felhagyott és Doctor Albert festőművésszel társulva
fényképészeti műtermet nyitott. Újra jelentős vagyonra tett szert, de
végül a fényképészettel is felhagyott.

Művészi pályája

Korán magára vonta a figyelmet, elsősorban arcképeivel és biedermeier
stílusú, ma már esetenként édeskésnek ható életképeivel.

Arcképei iránt a fényképezés terjedésével csökkent az érdeklődés.

Számos képe van műgyűjtők, illetve a Magyar Nemzeti Galéria
tulajdonában.

Budapesten, 1883. augusztus 19-én halt meg.

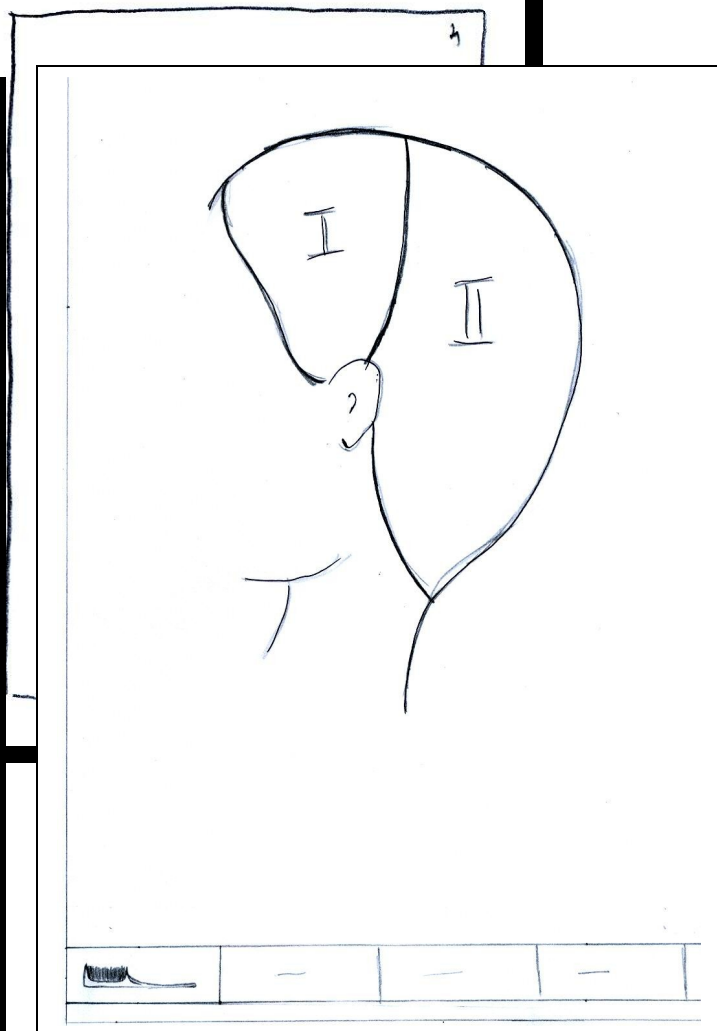
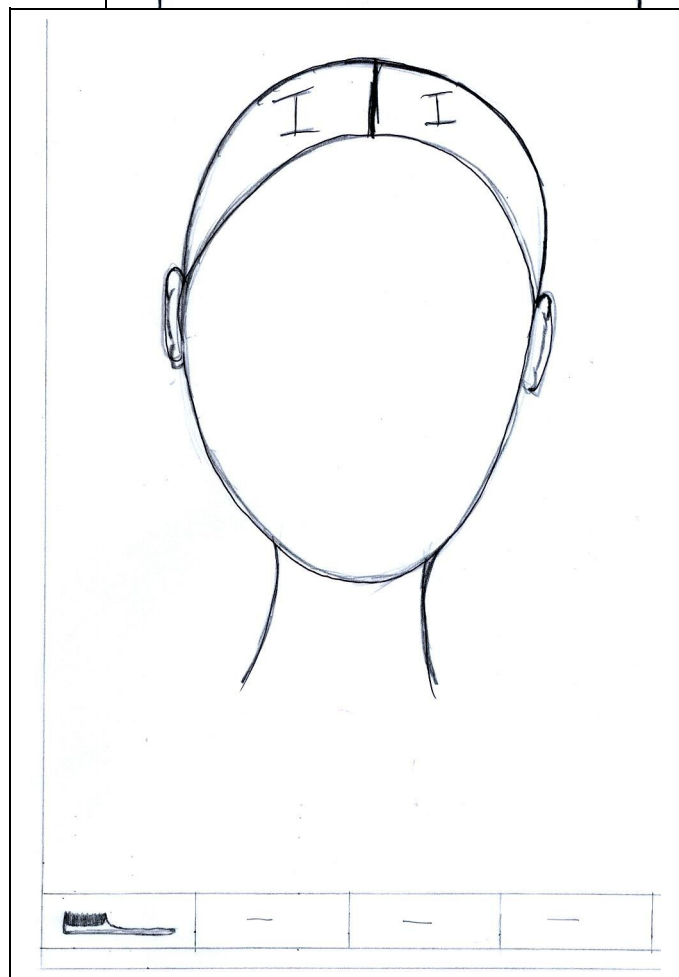
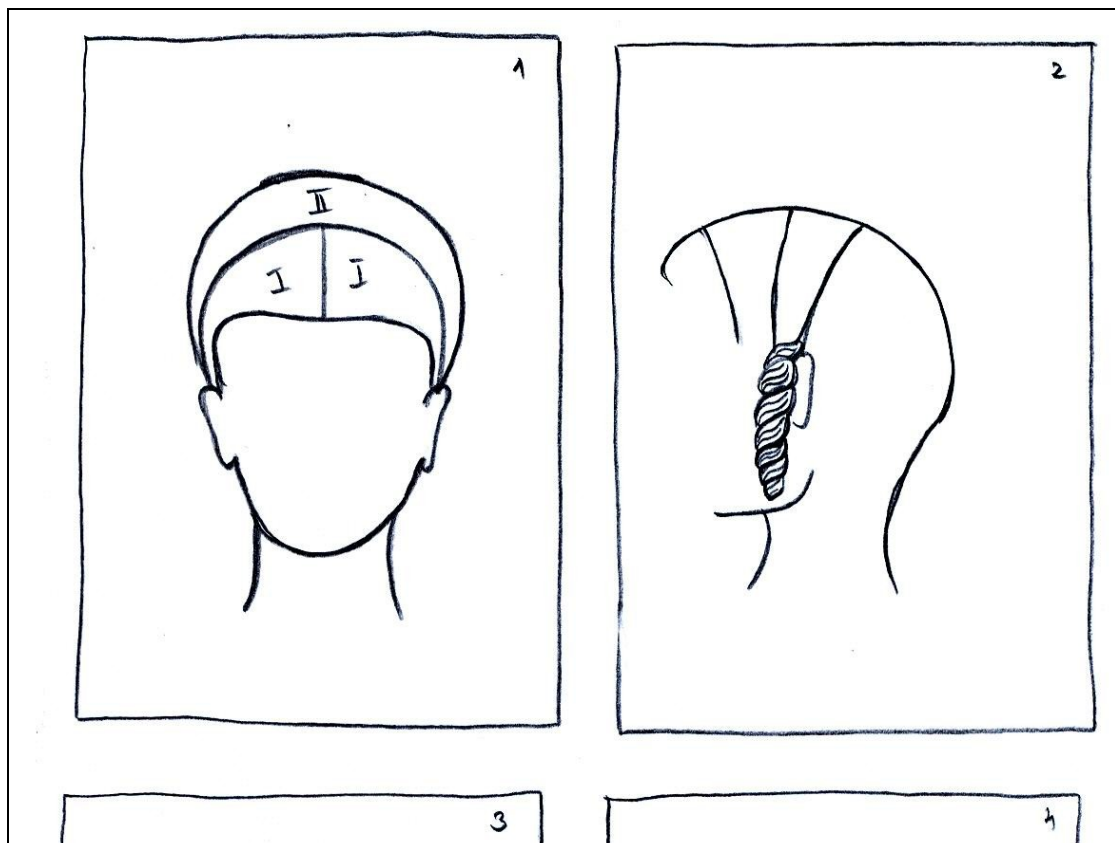
Forrás: www.google.hu

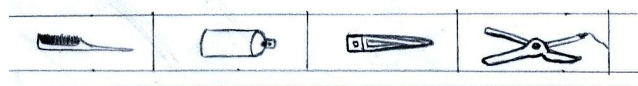
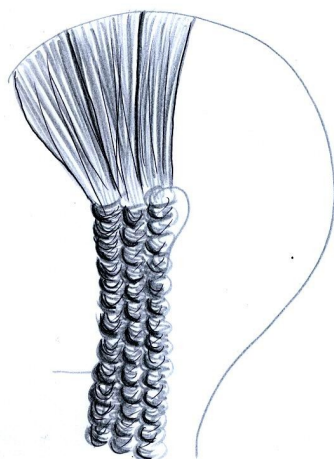
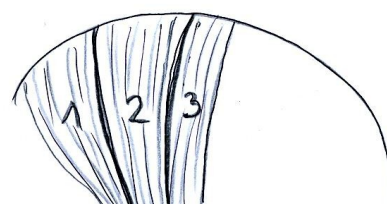
Készítette:

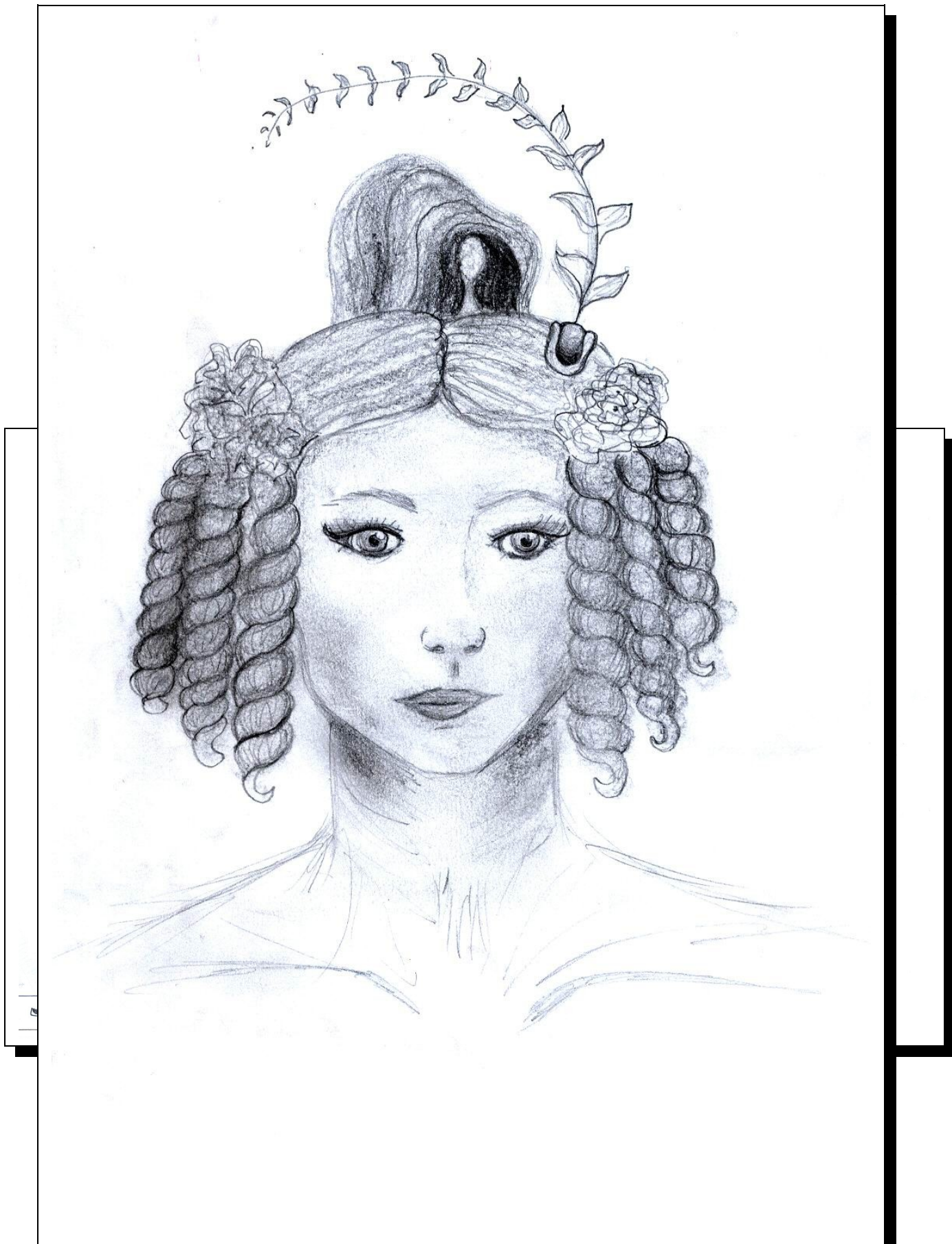
Bogdán Bianka, a Butterfly csoportból, Keszthelyi 2/12 c-s tanuló.



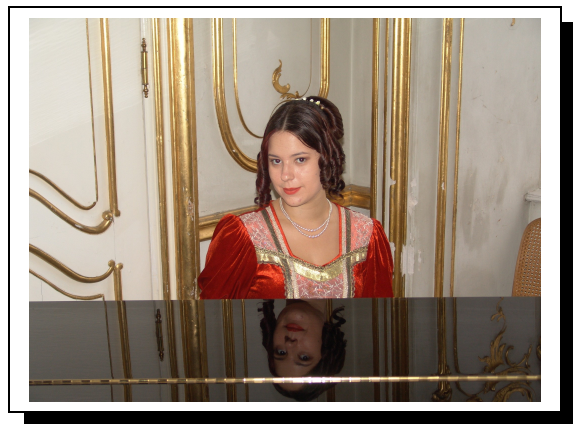
Frizura elkészítésének rajzai, lépésről-lépésre:







Frizura készítő: LOVAS DÓRA és MERSE KITTI



FOTÓ:
Csányi Zoltán